

Obsah

1/ ROZDĚLENÍ DĚTSKÉHO VĚKU 13

Jan Lebl

- 1.1. Prenatální období 13
- 1.2. Postnatální období..... 14
 - 1.2.1. Novorozenecké období 14
 - 1.2.2. Kojenecké období 15
 - 1.2.3. Batolecí období 15
 - 1.2.4. Předškolní období..... 15
 - 1.2.5. Školní období 15
 - 1.2.6. Období dospívání 15

2/ VÝVOJ LIDSKÉHO JEDINCE OD NAROZENÍ DO DOSPĚLOSTI 17

Jan Lebl

- 2.1. Novorozenec..... 17
- 2.2. První rok života 19
 - 2.2.1. Psychosociální vývoj 19
 - 2.2.2. Periodizace dětského růstu... 20
 - 2.2.3. Infantilní (infantní) růstové období 20
 - 2.2.4. Vývoj mozku..... 21
 - 2.2.5. Vývoj motoriky 22
- 2.3. Druhý rok života..... 22
 - 2.3.1. Psychosociální vývoj 22
 - 2.3.2. Vývoj řeči 23
- 2.4. Předškolní věk 24
 - 2.4.1. Psychosociální vývoj 24
 - 2.4.2. Dětské růstové období 24
 - 2.4.3. Hodnocení tělesného růstu ... 25
- 2.5. Nástup do školy..... 27
- 2.6. Mladší školní léta..... 27
- 2.7. Dospívání..... 28
 - 2.7.1. Vývoj osy hypothalamus–hypofýza–gonády 28

- 2.7.2. Počátek pubertálního vývoje ... 28
- 2.7.3. Pubertální vývoj chlapců 29
- 2.7.4. Pubertální vývoj dívek 30
- 2.7.5. Vývoj osobnosti
v adolescenci 32

3/ RŮSTOVÁ DIAGNÓZA – MINIMUM PEDIATRICKÉ AUXOLOGIE 33

Hana Krásničanová

- 3.1. Percentilová (centilová) metoda
a metoda SD skóre 33
 - 3.1.1. Interpretace percentilových
(centilových) hodnot 34
 - 3.1.2. Metoda SDS a SD skóre 34
- 3.2. Tělesná délka 35
- 3.3. Tělesná výška 35
- 3.4. Fyziologické vzorce růstu 36
- 3.5. Růstová rychlost..... 37
- 3.6. Růstový dědičný potenciál
a predikce finální výšky 38
 - 3.6.1. Stanovení růstového
dědičného potenciálu 38
 - 3.6.2. Predikce finální tělesné
výšky 39
- 3.7. Tělesná hmotnost 39
- 3.8. Relace hmotnost/výška 40
- 3.9. Body mass index 40
- 3.10. Frontookcipitální obvod –
obvod hlavy 41
- 3.11. Testikulární objem..... 42
- 3.12. Prsní žláza dívek 42
- 3.13. Pubické ochlupení 43
 - 3.13.1. Pubické ochlupení u dívek ... 43
 - 3.13.2. Pubické ochlupení u chlapců... 43
- 3.14. Kostní věk 44

4/ PSYCHOMOTORICKÝ VÝVOJ DÍTĚTE

Tereza Doušová

- 4.1. Psychomotorický vývoj dítěte 47
 - 4.1.1. Vývoj dítěte
v novorozeneckém
a kojenckém období 49
 - 4.1.2. Vývoj dítěte v batolecím
a předškolním věku 51
- 4.2. Poruchy neuropsychického
vývoje dětí 51
 - 4.2.1. Dětská mozková obrna 52
 - 4.2.2. Syndrom lehké mozkové
dysfunkce 53

5/ VÝŽIVA V PEDIATRII

Filip Fencel

- 5.1. Výživa kojence 55
 - 5.1.1. Kojení 55
 - 5.1.2. Umělá mléka 56
 - 5.1.3. Speciální mléka 57
 - 5.1.4. Příkrmy 57
 - 5.1.5. Tekutiny 58
 - 5.1.6. Přidávky ke stravě 58
- 5.2. Výživa batolat a starších dětí 59
- 5.3. Alternativní výživa 59
- 5.4. Poruchy výživy 60
 - 5.4.1. Obezita 60
 - 5.4.2. Poruchy příjmu potravy 60
 - 5.4.3. Neprospívání 60
- 5.5. Enterální výživa 61
- 5.6. Parenterální výživa 62

6/ ÚVOD DO NEONATOLOGIE

Ivan Peychl, Michal Prokop

- 6.1. Organizace péče o novorozence 65
- 6.2. Základní pojmy v péči
o novorozence 66
 - 6.2.1. Gestační věk a porodní
hmotnost 66
 - 6.2.2. Novorozenecká úmrtnost 67
- 6.3. Prenatální období z pohledu
pediatra 68
- 6.4. Porod 69
- 6.5. Bezprostřední poporodní adaptace
novorozence 69

- 6.6. Ošetření fyziologického
novorozence 70
- 6.7. Asfyktický novorozenec 71
 - 6.7.1. Hodnocení perinatální
asfyxie 71
 - 6.7.2. Podpora adaptace
a resuscitace novorozence 73
- 6.8. Vyšetření novorozence 79
 - 6.8.1. Posouzení celkového stavu ... 79
 - 6.8.2. Posouzení zralosti
novorozence 80
 - 6.8.3. Posouzení kůže 80
 - 6.8.4. Posouzení dýchání
a činnosti srdce 81
 - 6.8.5. Vyšetření hlavičky 81
 - 6.8.6. Vyšetření hrudníku a břicha ... 83
 - 6.8.7. Vyšetření končetin 84
 - 6.8.8. Vyšetření genitálu 84
 - 6.8.9. Orientační neurologické
vyšetření 85
- 6.9. Další vývoj novorozence 86
 - 6.9.1. Celkové projevy 86
 - 6.9.2. Vývoj hmotnosti 86
 - 6.9.3. Adaptace
gastrointestinálního traktu ... 87
 - 6.9.4. Adaptace uropoetického
ústrojí 88
 - 6.9.5. Adaptace krvetvorby;
novorozenecký ikterus 88
 - 6.9.6. Poporodní adaptace
metabolismu, hypoglykémie ... 90
 - 6.9.7. Adaptace termoregulace 91
- 6.10. Kojení 91
- 6.11. Preventivní opatření
u novorozenců 91
- 6.12. Úvod do problematiky
patologického novorozence 92
- 6.13. Nedonošený novorozenec 93
- 6.14. Syndrom náhlého úmrtí kojence 95

7/ NOVOROZENECKÝ SCREENING

Felix Votava, Olga Hníková,
Ludmila Hejmanová

- 7.1. Základní cíle a principy
screeningových programů 97
- 7.2. Laboratorní novorozenecký
screening 97
 - 7.2.1. Screening
hyperfenylalaninemií 99

7.2.2. Screening kongenitální hypotyreózy.....	99	10.6. Krevní tlak.....	127
7.3. Budoucnost novorozeneckých screeningových programů.....	99	10.6.1. Technika měření krevního tlaku u dětí.....	127
8/ VYŠETŘENÍ DÍTĚTE.....	101	10.6.2. Ambulantní 24hodinové měření krevního tlaku.....	128
Květa Bláhová, Jan Lebl		10.6.3. Normální krevní tlak a definice hypertenze.....	128
8.1. Anamnéza.....	101	10.7. Pulsní oxymetrie.....	132
8.2. Fyzikální vyšetření.....	102	11/ VYŠETŘENÍ GASTROINTESTINÁLNÍHO SYSTÉMU.....	133
8.2.1. Hlava.....	105	Radana Kotalová	
8.2.2. Krk.....	109	11.1. Příznaky.....	133
8.2.3. Hrudník.....	109	11.2. Fyzikální vyšetření dítěte.....	141
8.2.4. Břicho.....	109	11.3. Vyšetřovací metody v gastroenterologii.....	144
8.2.5. Genitál.....	111	12/ VYŠETŘENÍ UROPOETICKÉHO SYSTÉMU.....	149
8.2.6. Končetiny.....	113	Tomáš Rosík	
9/ VYŠETŘENÍ RESPIRAČNÍHO SYSTÉMU.....	115	12.1. Vývoj uropoetického systému.....	149
Felix Votava		12.2. Nejčastější příznaky nemoci uropoetického systému.....	149
9.1. Anamnéza.....	115	12.2.1. Obecné příznaky.....	149
9.2. Fyzikální vyšetření.....	116	12.2.2. Bolest.....	150
9.2.1. Pohled – inspekce, aspekce.....	116	12.2.3. Kvantitativní změny moči a poruchy vyprazdňování močového měchýře.....	150
9.2.2. Pohmat – palpce.....	118	12.3. Anamnéza.....	150
9.2.3. Poklep – perkuse.....	118	12.4. Fyzikální vyšetření.....	151
9.2.4. Poslech – auskultace.....	118	12.5. Laboratorní vyšetření.....	152
9.3. Laboratorní vyšetření.....	119	12.5.1. Vyšetření moči.....	152
9.4. Další vyšetřovací metody.....	120	12.5.2. Funkční vyšetření ledvin.....	154
9.5. Funkční vyšetření dýchání.....	121	12.5.3. Frakční exkrece.....	154
10/ VYŠETŘENÍ KARDIOVASKULÁRNÍHO SYSTÉMU.....	123	12.5.4. Vyšetření koncentrační schopnosti ledvin.....	154
Václav Chaloupecký		12.6. Zobrazovací metody v nefrologii.....	155
10.1. Anamnéza.....	123	12.7. Radionuklidové metody v nefrologii.....	156
10.2. Celkové vyšetření.....	123	12.8. Invazivní vyšetřovací techniky v nefrologii a urologii.....	156
10.3. Cyanóza.....	124	12.9. Urodynamické vyšetření.....	156
10.4. Vyšetření pulsu.....	124		
10.5. Vyšetření srdce.....	124		
10.5.1. Pohled a pohmat.....	124		
10.5.2. Srdeční ozvy.....	124		
10.5.3. Přídavné zvuky.....	125		
10.5.4. Šelesty.....	125		

13/ VYŠETŘENÍ ENDOKRINNÍHO SYSTÉMU

Jan Lebl 157

- 13.1. Etiologie endokrinních onemocnění u dětí 157
 - 13.1.1. Vrozené endokrinní poruchy 157
 - 13.1.2. Získané endokrinní poruchy 158
- 13.2. Některé příznakové soubory v dětské endokrinologii 158
 - 13.2.1. Hypoglykémie 158
 - 13.2.2. Hypokalcémie 159
 - 13.2.3. Polyurie, polydipsie 159
 - 13.2.4. Obezita 159
 - 13.2.5. Hubnutí 159
 - 13.2.6. Růstová retardace 160
 - 13.2.7. Růstová akcelerace, předčasné dospívání 160
- 13.3. Vyšetření endokrinního systému 160
 - 13.3.1. Anamnéza 160
 - 13.3.2. Rodinná anamnéza 160
 - 13.3.3. Osobní anamnéza 161
 - 13.3.4. Fyzikální vyšetření 162
 - 13.3.5. Laboratorní vyšetření 164
 - 13.3.6. Zobrazovací metody 164

14/ VYŠETŘENÍ POHYBOVÉHO SYSTÉMU

Hana Malcová 165

- 14.1. Anamnéza 165
- 14.2. Fyzikální vyšetření 165
- 14.3. Zobrazovací vyšetření 168
- 14.4. Laboratorní vyšetření 169

15/ VYŠETŘENÍ SLUCHU

Michal Jurovčík 171

16/ VYŠETŘENÍ ZRAKU

Jiří Malec 175

- 16.1. Metodika 175
- 16.2. Vyšetření zrakové ostrosti 175

- 16.2.1. Novorozenecké období 176
- 16.2.2. Kojenecké a batolecí období 176
- 16.2.3. Předškolní období 177
- 16.2.4. Školní období 177

17/ ZÁKLADNÍ DIAGNOSTICKÉ A LÉČEBNÉ VÝKONY

Felix Votava, Květa Bláhová 179

- 17.1. Kanylace periferní žíly 179
- 17.2. Odběr kapilární krve 180
- 17.3. Výplach žaludku 181
- 17.4. Katetrizace močového měchýře 181
- 17.5. Lumbální punkce 182
- 17.6. Vyšetření mozkomíšního moku 183
- 17.7. Punkce kostní dřeně 184

18/ INTERPRETACE VÝSLEDKŮ LABORATORNÍCH VYŠETŘENÍ

Květa Bláhová 187

19/ ZOBRAZOVACÍ METODY V PEDIATRII

Eliška Popelová 191

- 19.1. Přehled zobrazovacích metod v pediatrii 191
 - 19.1.1. Rentgenový snímek 191
 - 19.1.2. Skiaskopie 191
 - 19.1.3. Ultrazvukové vyšetření 191
 - 19.1.4. Výpočetní tomografie 192
 - 19.1.5. Magnetická rezonance 192
- 19.2. Specifika zobrazovacích metod v pediatrii 193
 - 19.2.1. Zvýšená citlivost vůči ionizujícímu záření 193
 - 19.2.2. Omezená spolupráce 193
 - 19.2.3. Odlišné složení tkání 193
- 19.3. Jednotlivé orgánové systémy 194
 - 19.3.1. Respirační systém 194
 - 19.3.2. Gastrointestinální systém 194
 - 19.3.3. Uropoetický systém 196
 - 19.3.4. Pohybový aparát 197
 - 19.3.5. Endokrinní systém 197

20/ PREVENTIVNÍ PROHLÍDKY V ORDINACI PRAKTICKÉHO LÉKAŘE PRO DĚTI A DOROST 199

Hana Cabrnachová

- 20.1. Preventivní péče..... 199
- 20.2. Časové rozmezí preventivních
prohlídek..... 200
- 20.3. Obsah preventivních prohlídek 200
 - 20.3.1. Obsah preventivních
prohlídek dětí od narození
do 18 měsíců 201
 - 20.3.2. Obsah preventivních
prohlídek dětí od 3 let..... 202
- 20.4. Zdravotnická dokumentace 203

21/ OČKOVÁNÍ 205

Hana Cabrnachová

- 21.1. Aktivní imunizace a imunologická
podstata očkování..... 205
- 21.2. Povinná očkování 205
 - 21.2.1. Pravidelné očkování 206
 - 21.2.2. Zvláštní očkování..... 207
 - 21.2.3. Mimořádné očkování..... 207
 - 21.2.4. Očkování při úrazech,
poraněních, nehojících se
ranách a před některými
léčebnými výkony 207
 - 21.2.5. Očkování provedené
na žádost fyzické osoby,
která si přeje být očkováním
chráněna proti infekcím,
proti nimž je k dispozici
očkovací látka..... 208
- 21.3. Nepovinná očkování 208
- 21.4. Kontraindikace očkování..... 208
- 21.5. Nežádoucí reakce po očkování 209
- 21.6. Úhrada očkování 209

22/ DÍTĚ OHROŽENÉ ZÁVISLOSTMI 211

Martina Kašparová

- 22.1. Užívání návykových látek..... 211
 - 22.1.1. Kouření 211
 - 22.1.2. Alkohol..... 212
 - 22.1.3. Drogy..... 212
- 22.2. Prevence užívání návykových látek 214
- 22.3. Terapie užívání návykových látek 215

23/ DÍTĚ OHROŽENÉ PROSTŘEDÍM 217

Petr Kašpar

- 23.1. Problematika týraného,
zanedbávaného a zneužívaného
dítěte 217
- 23.2. Definice syndromu CAN 218
- 23.3. Formy syndromu CAN 218
 - 23.3.1. Tělesné týrání
a zanedbávání 218
 - 23.3.2. Duševní a citové týrání 219
 - 23.3.3. Sexuální zneužívání..... 220
 - 23.3.4. Zvláštní formy syndromu
CAN..... 220
- 23.4. Diagnostika syndromu CAN 220
- 23.5. Terapie syndromu CAN..... 221
- 23.6. Prevence 221

24/ NÁHRADNÍ PÉČE O DĚTI 223

Petr Kašpar

- 24.1. Náhradní rodinná péče..... 223
 - 24.1.1. Osvojení – adopce 223
 - 24.1.2. Pěstounská péče 224
 - 24.1.3. Svěření dítěte do péče jiné
osoby 225
- 24.2. Poručenství a opatrovnictví 226
- 24.3. Náhradní výchovná péče –
ústavní péče o děti 226

25/ PROBLEMATIKA DĚTÍ SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM 229

Martina Kašparová

- 25.1. Definice pojmů 229
- 25.2. Vznik postižení 229
- 25.3. Typy postižení 230
- 25.4. Diagnostika postižení..... 230
- 25.5. Zdravotní péče 230
- 25.6. Sociální péče..... 231
- 25.7. Vzdělávací a výchovná péče 232

Zkratky..... 233

Rejstřík..... 236